

Videregivelse af fortrolige oplysninger i sager om børn og unge

August 2004

Forord

Denne vejledning er udarbejdet i et samarbejde mellem KL, Børne – og Kultur Chefforeningen og en række kommunale repræsentanter for daginstitutionsledere og sagsbehandlere m. v. på børne - og ungeområdet. Pjecen giver svar på en række praktiske spørgsmål, som de forskellige medarbejdergrupper kan støde på, når der skal videregives fortrolige oplysninger i samarbejdet omkring børn og unge.

Baggrunden for pjecen er, at der hos myndigheder og medarbejdere er stor usikkerhed om, hvilke oplysninger man må og skal udveksle, og hvornår der skal indhentes samtykke fra forældrene.

Langt de fleste oplysninger, som det i praksis kan være relevant at videregive om et barn eller en ung er *ikke* fortrolige, og videregivelsen kræver derfor *ikke* samtykke. Kun hvis der er tale om videregivelse af fortrolige oplysninger, kan der blive tale om at indhente samtykke fra forældrene.

Det er af afgørende betydning for et godt samarbejde omkring barnet eller en ung, at forældrene i videst muligt omfang inddrages. Man skal derfor altid først forsøge at indhente det fornødne samtykke, hvis det bliver nødvendigt at indhente eller videregive fortrolige oplysninger om barnet.

Ved gennemlæsningen af pjecen er det derfor vigtigt at have for øje, at formålet med denne først og fremmest er ved eksempler at beskrive, hvad der gælder, hvis man, efter at have forsøgt at inddrage forældrene i en dialog, *ikke* kan opnå forældrenes samtykke til at indhente eller videregive fortrolige oplysninger af betydning for sagen.

Eksemplerne tager i første række sigte på at beskrive, hvilke regler der gælder for videregivelse af fortrolige oplysninger inden for kommunen, men beskriver også regelsættet for videregivelse af fortrolige oplysninger til andre myndigheder.

Besvarelsen af eksemplerne er forsøgt udformet så fyldestgørende som muligt. Ønsker man imidlertid yderligere forklaring, vil der kunne hentes flere oplysninger under kapitel 3, der mere udførligt beskriver regelsættene inden for de forskellige områder.

Indholdsfortegnelse

1. Læsevejledning til eksemplerne

2. Praktiske eksempler på videregivelse af fortrolige oplysninger

2. 1 Skoleområdet

- Mellem skolen og fritidshjem
- Mellem skolen og forhenværende skole
- Mellem skolen og kommende skole
- Mellem skolelederen og skolebestyrelsen
- Mellem skolen og kommunens sociale myndighed
- Mellem skolen og sundhedsplejen
- Mellem en skole og Ungdommens Uddannelsesvejledning
- Mellem læreren, skolepædagogen og skolelederen eller andre

2. 2 Pædagogisk – Psykologisk Rådgivning

- Flere kommuner har fælles PPR
- Overgang fra børnehave til børnehaveklasse/SFO/skole m. v.
- Mellem PPR og skolebestyrelse/daginstitutionsbestyrelse

2. 3 Tværfaglige grupper/Visitationsteams

2. 4 Daginstitutionsområdet

- Mellem den selvejende daginstitutions leder og forvaltningen
- Mellem familieafdelingen og en daginstitution
- Mellem sundhedspleje og daginstitution
- Mellem institution og skole i samme kommune
- Mellem dagpleje og daginstitution i samme kommune
- Mellem to institutioner fra to forskellige kommuner
- Mellem forældre og pædagoger på forældremøde
- Mellem daginstitution og politi

2. 5 Samarbejde og orientering af forældrene

- Mellem skolen og den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden
- Mellem skolen og den af forældrene, der ikke bor sammen med barnet, men har del i forældremyndigheden (fælles forældremyndighed)
- Videregivelse af oplysninger i forbindelse med forældremyndighedssager
- Henvendelse til forvaltningen fra en forældre uden forældremyndighed

3. Oversigt over regler for videregivelse af fortrolige oplysninger

3.1 Forvaltningsloven

- 3.1.1 Videregivelse af fortrolige oplysninger inden for ”enhedsforvaltningen” eller til ”anden myndighed”?
- 3.1.2 Videregivelse af fortrolige oplysninger om ”enkeltpersoners rent private forhold” eller ”andre fortrolige oplysninger”?
- 3.1.3 Hvilke fortrolige oplysninger må man videregive i SSP - samarbejdet?
- 3.1.4 Hvilke fortrolige oplysninger må man videregive til politiet?
- 3.1.5 Hvilke fortrolige oplysninger må man indhente i ansøgningssager?

3.2 Persondataloven

- 3.2.1 Hvilke oplysningstyper er omfattet?
- 3.2.2 Hvornår må man videregive oplysninger om rent private forhold?
- 3.2.3 Hvornår må man videregive andre oplysninger om rent private forhold?
- 3.2.4 Hvornår må man videregive almindeligt fortrolige oplysninger?
- 3.2.5 Fotografering af børn og offentliggørelse af billeder

3.3 Den sociale retssikkerhedslov

3.4 Den sociale servicelov

3.5 Lov om patienters retsstilling

- 3.5.1 Hvornår må man videregive helbredsoplysninger i forbindelse med behandling?
- 3.5.2 Hvornår må man videregive helbredsoplysninger til andre formål end behandling?

3.6 Lov om forældremyndighed og samvær

- 3.6.1 Orientering af den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden
- 3.6.2 Anmodning om en udtalelse fra andre i forældremyndighedsager

4. Bilag

4.1 Uddrag af relevante lovbestemmelser

- 4.1.1 Uddrag af forvaltningsloven
- 4.1.2 Uddrag af persondataloven
- 4.1.3 Uddrag af den sociale retssikkerhedslov
- 4.1.4 Uddrag af lov om patienters retsstilling

4.2 Krav til samtykke efter forskellige lovgivninger

1. Læsevejledning til eksemplerne

Før du går i gang med at læse besvarelsen af de enkelte eksempler, er det vigtigt at huske på, at det aldrig har været meningen med reglerne om videregivelse af fortrolige oplysninger at forhindre en fornuftig og saglig dialog omkring barnet mellem forskellige myndigheder.

Der vil som oftest heller ikke være noget til hinder for, at medarbejderne i de forskellige forvaltninger, skolerne og de enkelte institutioner drøfter den enkelte elevs forhold, trivsel m.v.

Men det man skal have i baghovedet er, at der i specielle tilfælde kan være tale om udveksling af fortrolige oplysninger, og at der derfor skal iagttages en række regler. Disse regler er forsøgt anskueliggjort igennem en række eksempler, der først beskriver den konkrete problemstilling og derefter giver svaret efter gældende regler.

Når du har læst eksemplet (men ikke svaret) er det vigtigt at gøre dig to ting klart:

1. Er der tale om udveksling af fortrolige oplysninger inden for samme myndighed (den kommunale enhedsforvaltning) eller udveksling af fortrolige oplysninger imellem flere forvaltningsmyndigheder?

2. Og hvis der er tale om videregivelse af fortrolige oplysninger til en anden myndighed, er der så tale om oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, f.eks. væsentlige sociale problemer, misbrugs - eller helbredsproblemer, eller andre fortrolige oplysninger, f. eks. at barnet har dårlige karakterer, at forældrene ikke er i stand til at støtte skolens arbejde med barnet, at barnet modtager særlig støtte i daginstitution m.v.

Til punkt 1: Inden for enhedsforvaltningen eller mellem flere myndigheder?

Hovedregel: Er man inden for enhedsforvaltningen, kan man som udgangspunkt frit udveksle fortrolige oplysninger til brug for sagsbehandlingen, hvis det er sagligt.

Undtagelse: Vær opmærksom på, at skolerne ikke hører under enhedsforvaltningen, men betragtes som en anden myndighed, når det drejer sig om udveksling af fortrolige oplysninger om det enkelte barns undervisningsmæssige forhold.

Enhedsforvaltning	Anden myndighed
Den enkelte folkeskole (skolelederen), hvis sagen <i>ikke</i> vedrører det enkelte barns forhold, Socialforvaltningen ¹ Daginstitutioner og dagpleje Børne – og Kulturforvaltningen PPR Ungdomsskolen (ikke udtømmende liste)	Den enkelte folkeskole (skolelederen), hvis sagen vedrører det enkelte barns forhold, Daginstitution - og skolebestyrelser En selvejende institution En anden kommune Politiet (ikke udtømmende liste)

Hvis videregivelsen af de fortrolige oplysninger finder sted mellem to forskellige forvaltningsmyndigheder, skal videregivelsesreglerne i forvaltningslovens § 28 iagttages.

Til punkt 2: Oplysninger om rent private forhold eller andre fortrolige oplysninger?

Hvis oplysningerne vedrører *enkeltpersoners rent private forhold*, må disse som hovedregel *ikke* videregives uden samtykke fra forældrene. Drejer det sig derimod om *andre fortrolige oplysninger*, må disse som udgangspunkt videregives uden forældrenes samtykke, hvis de er af væsentlig betydning for den modtagende myndigheds virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe.

Enkeltpersoners rent private forhold (Hovedregel: Må ikke videregives til andre myndigheder)
Væsentlige sociale problemer, seksuelle og strafbare forhold, misbrug af nydelsesmidler (typisk alkohol og rusmidler), helbredsforhold, f.eks. at forældrene er voldelige over for hinanden, at faderen har leverbetændelse, at barnet er vådligger, at faderen er i fængsel, at moderen er alkoholiker
Andre fortrolige oplysninger (Hovedregel: Må godt videregives til andre myndigheder)
CPR og økonomiske oplysninger, hvem af forældrene, der har forældremyndigheden, barnet modtager særlig støtte fra daginstitution, forældrene er ikke i stand til at støtte barnet, andre (ikke væsentlige) sociale problemer i hjemmet
Ikke fortrolige oplysninger (Hovedregel: Må altid videregives til andre myndigheder)

¹ I det efterfølgende er begrebet ”de sociale myndigheder” eller ”forvaltningen” anvendt om det forvaltningsniveau, som har ansvar for kommunens børne – og familieafdeling (forebyggelse og anbringelse). Baggrunden herfor er, at forvaltningsstrukturene er forskellige i de enkelte kommuner. Området er typisk placeret enten i socialforvaltningen, børne – og kulturforvaltningen eller en fælles personforvaltning.

Hvilke elever dominerer klassen, hvilke drenge driller pigerne, hvilke elever danner grupper i klassen, hvilke fritidsinteresser har den enkelte elev, at en elev er ”enspænder” m. v.

2. Praktiske eksempler på videregivelse af fortrolige oplysninger

2. 1. Skoleområdet

Mellem skolen og fritidshjem

1) Skolen arrangerer årlige klassekonferencer, hvor klassens lærere, skolens leder og pædagoger fra skolens SFO og et fritidshjem drøfter klassens sociale liv, og hvordan det enkelte barn fungerer i forhold til dette. Skolen har forinden sendt en meddelelse til forældrene om, at de vil afholde denne konference, og hvem der deltager. Må man gøre dette uden samtykke fra forældrene?

Svar. Der er dels tale om udveksling af oplysninger inden for samme myndighed, nemlig skolen (lærerne, skolens leder og pædagoger fra SFO) dels mellem skolen m.v. og fritidshjemmet – altså mellem to forskellige myndigheder.

Der må altid gerne udveksles fortrolige oplysninger om det enkelte barn inden for samme myndighed, hvis det er nødvendigt for tilrettelæggelse af det pædagogiske arbejde med barnet.

Af samme grund må der også godt udveksles fortrolige oplysninger om den enkelte elev mellem skolen m. fl. og fritidshjemmet (vedr. elever, der går på fritidshjemmet), hvis oplysningen er et ”nødvendigt led i sagens behandling” eller ”vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed”. Der må kun videregives oplysninger om det enkelte barn til repræsentanter for de institutioner, som barnet går i. Det er forudsat i eksemplet, at der ikke udveksles oplysninger om rent private forhold.

Mellem skolen og forhenværende skole

2) En tilflyttet elev har en del psykiske problemer i skolen. Den nye klasselærer (eller skolepædagogen i SFO'en) kontakter forældrene, men disse afviser at tale om barnets problemer. Klasselæreren kontakter herefter den tidligere skole og beder om oplysninger om, hvordan eleven klarede sig tidligere, om hun havde psykiske problemer og om forholdet til forældrene. Den tidligere klasselærer nægter at fortælle om de psykiske problemer, medmindre den nuværende

klasselærer har fået et skriftligt samtykke fra forældrene. Er klasselæreren berettiget til at udlevere de ønskede oplysninger?

Svar. Der er her tale om udveksling af oplysninger om en enkeltpersons rent private forhold mellem to forskellige forvaltningsmyndigheder (to forskellige skoler). Den tidligere klasselærer må ikke udlevere oplysninger om elevens rent private forhold uden forældrenes samtykke, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 1. Læreren må godt give en generel orientering om, hvilke undervisningsformer - og materialer, der er anvendt i forhold til eleven på den forhenværende skole, og om det faglige standpunkt.

Hvis den nuværende skole vurderer, at problemerne med eleven er meget alvorlige - at barnet er truet - skal den underrette de sociale myndigheder, jf. lov om social service § 35. Hvis dette bliver aktuelt, skal skolen naturligvis underrette forældrene om det, inden de gør det.

Mellem skolen og kommende skole

3) En skolebestyrelse for en overbygningsskole har udarbejdet principper for dannelse af 8. klasser på skolen, der er den eneste skole i kommunen, der har 8. klasse. Det fremgår heraf, ” at klasselærerne for de respektive 7. klasser inden mødet (med overbygningsskolen) skal have udfyldt skema på hver elev omhandlende: det sociale, det faglige, bemærkninger vedrørende PPR, specialundervisning og andre hjælpeforanstaltninger, samt særlige hensyn.”

I skemaet, der ønskes udfyldt af den afgående klasselærer, anmodes om følgende oplysninger:

- Det generelle (navn, CPR - nr., skole, klassebetegnelse).
- Det faglige standpunkt i faget dansk (stavning, mundtlig fremstilling, skriftlig fremstilling) vurderet efter A (over middel), B (middel), C (under middel).
- Det faglige standpunkt i faget matematik (talfærdigheder, geometri, problemløsning vurderet efter A, B, C).
- Det sociale (elevens sociale forhold, stærke/svage sider).
- Øvrige oplysninger (specialundervisning, PPR og andre hjælpeforanstaltninger).

Skolerne nægter at udfylde oplysningerne under henvisning til, at videregivelsen af skemaoplysningerne kun kan ske med samtykke fra forældrene, er det rigtigt?

Svar. Der er tale om udveksling af fortrolige oplysninger mellem flere myndigheder (de forskellige skoler).

De oplysningstyper, der er tale om vedrører den enkelte elevs faglige og sociale niveau og må karakteriseres som ”andre fortrolige oplysninger”, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 3. Disse oplysninger må videregives uden forældrenes samtykke, hvis oplysningerne må antages, at ”være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed”, dvs. den modtagende myndigheds virksomhed.

Da ønsket om at få elevoplysningerne er begrundet i overbygningsskolens ønske om at give børnene så god en skolestart som mulig, er videregivelsen fra de andre skoler berettiget. Hvis skolen er berettiget til at videregive oplysningerne, skal den også gøre det, jf. forvaltningslovens § 31. Skolerne er altså ikke berettiget til at nægte at videregive de ønskede oplysninger.

Mellem skolelederen og skolebestyrelsen

4) En gruppe forældre klager til skolebestyrelsen over forholdene i deres børns klasse (eller i en gruppe i SFO'en). En del velfungerende elever er meldt ud af skolen, fordi forældrene finder forholdene i klassen meget dårlige. En mindre gruppe elever ødelægger dagligdagen i klassen. Trods flere forsøg fra skolens side er det ikke lykkedes at få disse elever til at fungere tilfredsstillende.

Skolens leder orienterer om forholdene i skolebestyrelsen. De forældrevalgte bestyrelsesmedlemmer ved godt hvilke børn, der giver vanskeligheder og ønsker derfor en orientering fra skolens leder om, hvad skolen vil gøre i forhold til den enkelte elev. Skolens leder giver en generel orientering om situationen i klassen, og om hvilke ting skolen vil iværksætte for at ændre forholdene i klassen. Men skolens leder afviser at drøfte de enkelte elever med bestyrelsen. Kan han det?

Svar. Der er tale om udveksling af oplysninger mellem to forskellige myndigheder, men skolebestyrelsen har ikke kompetence i forhold til den enkelte elev. Skolelederen gør derfor klogt i at afvise at drøfte hvilke foranstaltninger, skolen vil sætte i værk for at få løst problemerne i forhold til det enkelte barn. Skolelederen må og bør give en orientering om, hvilke foranstaltninger man generelt vil sætte i gang for at få løst problemerne.

Mellem skolen og kommunens sociale myndighed

5) En lærer henvender sig til skolens leder om en elev, der går i 5. klasse. Drengen har hidtil været en velfungerende elev, men er på det seneste mødt uforberedt i skolen. Det virker som om, at han ikke får søvn nok, og ofte har han ikke mad med i skolen. Når læreren forsøger at tale med ham, reagerer han meget aggressivt, når samtalen berører de hjemlige forhold.

Skolens leder henvender sig til kommunens familieafdeling for at få at vide, hvilke oplysninger afdelingen har om drengen og hans familie. På baggrund af disse oplysninger vil skolens leder tage stilling til, hvad der videre bør ske. Kan lederen få udleveret disse oplysninger?

Svar. Skolelederens henvendelse til familieafdelingen er for bredt formuleret, hvis ikke den suppleres med en beskrivelse af de problemer, som skolen oplever. Når familieafdelingen kender til elevens konkrete problemer i skolen, har den mulighed for at afgive de relevante oplysninger om familiens samlede situation. Afhængig af oplysningernes karakter vil der kunne blive tale om anvendelse af forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 3 eller § 28, stk. 3. Se nærmere nedenfor under afsnit 4. 1.

6) Skolen har en dreng i 7. klasse, der har et massivt skolefravær. Drengen har i øvrigt alvorlige vanskeligheder i sin hverdag. Han bor hos sin mor, der har forskellige mænd til at indtage pladsen som ”ny far” i hjemmet. For det meste er drengen overladt til sig selv. Han har problemer med at begå sig over for andre unge. Skolen har viden om, at drengen flere gange overnatter tilfældige steder ude i byen. Skolen kan ikke hente støtte hos moderen til at stabilisere drengens hverdag og skolegang - oftest udebliver moderen fra møder på skolen. Drengen er selv interesseret i at komme på efterskole, og hans ønske støttes af skolen. Kan skolen af egen drift videregive disse oplysninger til forvaltningen. Ville skolen kunne indhente oplysninger fra forvaltningen, om man arbejder på tiltag i forholdet til drengen?

Svar: Der er tale om udveksling af oplysninger mellem to forskellige myndigheder. Da drengen tilsyneladende ikke trives i skolen og bliver støttet af skolen i sit ønske om at komme på efterskole, er skolen berettiget til af egen drift at videregive oplysningerne til forvaltningen efter servicelovens § 35. Denne bestemmelse pålægger skolen en særlig underretningspligt, hvis den bliver opmærksom på et barn, der har brug for særlig støtte. Selvom moderen ikke har været indstillet på at samarbejde med skolen, skal hun naturligvis underrettes om, at skolen videregiver oplysningerne til forvaltningen.

Skolen ville være berettiget til (som noget mindre) i første omgang at forespørge socialforvaltningen om, den arbejder på tiltag i forhold til drengen, og forvaltningen vil være forpligtet til at give oplysning herom, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 3, da oplysningen ”vil være af væsentlig betydning for myndighedens (skolens) virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe”. Se nærmere nedenfor under afsnit 4. 1 og 4. 4.

Mellem skolen og sundhedsplejen

7) En lærer/skolepædagog for en 3. klasse opdager, at en af pigerne i klassen udviser tegn på nervøs spisevægring. Hun taler meget om, hvor fed hun er. Hun har svært ved at koncentrere sig og virker indesluttet.

Læreren/skolepædagogen vurderer, at det ikke vil fremme pigens situation at drøfte det med forældrene i første omgang. Læreren/skolepædagogen henvender sig derfor til sundhedsplejersken for at fortælle denne om, hvad hun har iagttaget og beder sundhedsplejersken om at tale med pigen ved den nært forestående årlige undersøgelse. Må hun det?

Svar: Uanset om sundhedsplejersken er ansat på skolen (udveksling af oplysninger inden for samme myndighed) eller i forvaltningen (udveksling af oplysninger mellem to myndigheder) må læreren/skolepædagogen godt videregive oplysningerne til sundhedsplejersken. Videregivelsen er saglig, og den er ikke så konkret, at den kan siges at røbe oplysninger om rent private forhold.

Mellem en skole og Ungdommens Uddannelsesvejledning

8) En skole modtager en henvendelse fra den fælleskommunale Ungdommens Uddannelsesvejledning med anmodning om at udlevere karakteroplysninger samt antallet af støttetimer for en ordblind elev, der går på skolen. Kan skolen uden videre efterkomme anmodningen?

Svar. Der er tale om udveksling af oplysninger mellem to forskellige myndigheder, hvorfor reglerne i forvaltningslovens § 28 finder anvendelse.

Der er tale om udveksling af almindeligt fortrolige oplysninger, der vil kunne videregives, når oplysningerne må antages at være af væsentlig betydning for Ungdommens Uddannelsesvejlednings virksomhed, hvad de i det konkrete tilfælde må siges at være, jf. § 28, stk. 3.

Mellem læreren, skolepædagogen og skolelederen eller andre

9) Må lærerne eller skolepædagogerne videregive fortrolige oplysninger, herunder oplysninger af rent privat karakter, om den enkelte elev til skolelederen eller andre, f. eks. lærere, pædagoger, skolesekretærer, pedel eller andet skolepersonale?

Svar. Der er tale om udveksling af oplysninger inden for samme myndighed, hvorfor der er vid adgang til at videregive oplysninger om eleverne til skolelederen og andre medarbejdere på skolen, så længe videregivelsen har et sagligt formål. Dette er ikke nødvendigvis tilfældet i forhold til alle de nævnte personalegrupper.

2. 2 Pædagogisk - Psykologisk Rådgivning

Flere kommuner har fælles PPR

10) Tre mindre kommuner har oprettet en fælles PPR, der i forholdet til de tre kommuner er en selvstændig myndighed. En skole, der er beliggende i en af kommunerne, har konstateret, at en elev udviser en række adfærdsvanskeligheder i forbindelse med den daglige skolegang. Skolen ønsker, at PPR tager stilling til elevens behov for specialundervisning og fremsender derfor en redegørelse til den fælles PPR, hvori der gives en række oplysninger om elevens faglige standpunkt i forskellige fag. Man beskriver en række eksempler på elevens stærkt forstyrrende adfærd. I et afsluttende afsnit oplyses om en række problemer i familien vedrørende vold og misbrug, som klasselæreren er kommet i besiddelse af i forbindelse med regelmæssige skolekonsultationer, og som man mener kan være en væsentlig forklaring på elevens adfærdsvanskeligheder. Må skolen uden forældrenes samtykke fremsende disse oplysninger?

Svar: Der er tale om udveksling af oplysninger om rent private forhold mellem to forskellige myndigheder, der som udgangspunkt ikke må videregives. I det konkrete tilfælde må skolen godt videregive de fortrolige oplysninger til det kommunale PPR - fællesskab uden forældrenes samtykke. Videregivelsen af oplysningerne sker til varetægelse af private (barnets) interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser (forældrenes), der begrunder hemmeligholdelse, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 2 nr. 3 ("værdispringsreglen") eller er nødvendig for PPRs behandling af sagen, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 4.

Medarbejderne i PPR må gerne udveksle fortrolige oplysninger om de enkelte sager, hvis det er sagligt, da de arbejder inden for én og samme forvaltning.

Der vil gælde tilsvarende regler, hvis PPR kun betjener én kommune.

Overgang fra børnehave til skole/børnehaveklasse/ SFO m. v.

11) En gruppe børn skal flytte fra børnehave til børnehaveklasse. Der afholdes en konference, hvor børnenes pædagoger fra børnehaven og den kommende børnehaveklasser/SFOs pædagoger og lærere drøfter børnegruppen som helhed. PPR's medarbejdere i form af tale - og - høre lærere og psykologer

deltager ofte i disse konferencer. Endvidere udveksles der fortrolige oplysninger om enkeltelever. Må man det?

Svar. Der er tale om udveksling af oplysninger mellem to myndigheder (børnehaven og PPR hører til enhedsforvaltningen, og børnehaveklassen/SFO tilhører en anden myndighed).

Der må altid gerne udveksles almindeligt fortrolige oplysninger om det enkelte barn inden for samme myndighed, hvis det er nødvendigt for tilrettelæggelse af det pædagogiske arbejde med barnet.

Af samme grund må der også godt udveksles almindeligt fortrolige oplysninger om den enkelte elev mellem flere myndigheder – her PPR, børnehaven, SFO og skolen, jf. nærmere forvaltningslovens § 28, stk. 3. Det kan f. eks. være oplysninger om børnenes indbyrdes forhold, handicaps, som f. eks. talevanskeligheder, indlæringsvanskeligheder eller fysiske handicaps.

Er der tale om oplysninger om rent private forhold, skal forældrenes samtykke som udgangspunkt indhentes, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 1. Kan et sådant samtykke ikke opnås, må det konkret vurderes om ”værdispringsreglen” kan anvendes, jf. § 28, stk. 2, nr. 3. som er nødvendige for, at pædagoger/lærere kan tilrettelægge deres pædagogiske tilbud/undervisning.

Der må kun videregives oplysninger om det enkelte barn til repræsentanter for de institutioner, som barnet går i.

Mellem PPR og Skolebestyrelse/daginstitutionsbestyrelse

12) Ingen af disse bestyrelser kan afkræve PPR oplysninger om enkelte børn eller deres familiære forhold, da bestyrelserne ikke har nogen kompetence i forhold til den enkelte elev/det enkelte barn.

2. 3 Tværfaglige grupper/Visitationsteams

13) En kommune har i henhold til servicelovens § 37 a nedsat en tværfaglig gruppe, der skal sikre tidlig og sammenhængende indsats til børn og unge, og at der formidles nødvendig kontakt til lægelig, social, pædagogisk, psykologisk og anden sagkundskab. Gruppen består af børne – og kulturchefen, en socialrådgiver, en socialpædagog, en sundhedsplejerske og en psykolog.

Må gruppen udveksle fortrolige oplysninger om de enkelte børn?

Svar: Den tværfaglige gruppe består udelukkende af medarbejdere fra den kommunale enhedsforvaltning. Udgangspunktet er derfor, at den tværfaglige gruppe forholdsvis frit kan udveksle oplysninger uden forældrenes samtykke.

Oplysningerne skal dog være nødvendige for at den tværfaglige gruppe kan tage stilling til den konkrete sag.

For så vidt angår sundhedsplejersken og psykologen gælder dog skærpede krav til tavshedspligten, selvom de er en del af enhedsforvaltningen, jf. lov om patienters retsstilling. I praksis vil et barns problemer i denne sammenhæng formentlig oftest være af en karakter, der åbner mulighed for i disse tilfælde at anvende undtagelsesbestemmelsen i lovens § 26, stk. 2, navnlig bestemmelsen om, at helbredsoplysninger kan videregives, hvis videregivelsen er nødvendig til berettiget varetagelse af væsentlige hensyn til barnet.

14). En kommune har nedsat en tværfaglig gruppe med det formål at tilrettelægge arbejdet så hensigtsmæssigt som muligt i sager, hvor der kan være tale om særlig støtte til børn. Alt afhængig af sagen deltager også en lærer fra barnets skole eller en af lederne fra en af de tre selvejende daginstitutioner, der er beliggende i kommunen. På gruppens møder udveksles såvel oplysninger om det enkelte barns rent private forhold som andre fortrolige oplysninger uanset om forældremyndighedsindehaveren har givet samtykke eller ej. Må de det?

Svar: Hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan man bortse fra forældrenes samtykke, hvis sagen handler om særlig støtte til et barn eller en ung efter kap 8 i lov om social service, jf. § 11 c, nr. 1 i den sociale retssikkerhedslov. Dette gælder både hvis kommunen påbegynder en sag eller træffer afgørelse. Det er uden betydning, at der er tale om en selvejende institution, da den udfører opgaver for kommunen, jf. retssikkerhedslovens § 11 a. Man skal dog altid først forsøge at opnå forældrenes samtykke, jf. den sociale retssikkerhedslovs § 11 c, stk. 4.

15) En kommune har oprettet tre lokale tværfaglige teams i tilknytning til tre skoler. Hvert team består af medarbejdere fra forvaltningen, skolelederen, en daginstitutionsleder, en ungdomsskoleleder og en repræsentant for PPR.

Må visitationsudvalget frit udveksle fortrolige oplysninger om det enkelte barn i forbindelse med visitationsbeslutningen?

Svar: Det tværfaglige team består af personer, der tilhører to forskellige myndigheder (skolelederen er særskilt myndighed). Der skal derfor tages stilling til om de oplysninger, der udveksles, er ikke - fortrolige, almindeligt fortrolige eller vedrører rent private forhold.

Ikke - fortrolige oplysninger vil altid kunne udveksles med skolelederen. Almindeligt fortrolige også, hvis udvekslingen er af væsentlig betydning for sagsbehandlingen. Drejer det sig om oplysninger om rent private forhold, vil

disse kun kunne udveksles (uden forældrenes samtykke) mellem skolelederen og gruppens øvrige medlemmer, hvis videregivelsen er et ”nødvendigt led i sagens behandling” (visitationsbeslutningen), jf. § 28, stk. 2, nr. 4 (eller ”værdispringsreglen” i nr. 3 efter et konkret skøn kan anvendes).

2. 4 Daginstitutionsområdet

Mellem en selvejende daginstitutions leder og forvaltningen

16) En leder af en selvejende børnehave ønsker at kontakte sagsbehandleren i forvaltningen for at give socialforvaltningen en orientering og få en drøftelse om et barn i institutionen, som lederen frygter er truet. Lederen vil ikke inddrage barnets forældre endnu, da hun frygter, at det vil forværre situationen. Barnet kommer fra en belastet familie, forældrene er skilt, ingen er i arbejde, og familiens liv er præget af en del alkohol og skænderier og flytten frem og tilbage.

Svar. Der er tale om oplysninger mellem to forskellige myndigheder, da en selvejende institution ikke hører under den kommunale enhedsforvaltning. Men retssikkerhedslovens § 43, stk. 3 fastsætter, at selvejende institutioner skal følge samme regler om videregivelse af oplysninger, som gælder inden for enhedsforvaltningen, når den selvejende institution efter aftale udfører opgaver for kommunen. Det har derfor ikke betydning for videregivelsen i denne sag, at daginstitutionen er selvejende.

Lederen er berettiget til at henvende sig til familieafdelingen og få situationen drøftet. Som hovedregel bør forældrene orienteres før samtalen, men såfremt det vurderes, at dette vil forværre situationen for barnet, kan en orientering af forældrene godt undlades.

17) Et barn bliver mere og mere aggressiv over for de andre børn, og institutionslederen indkalder moderen til et møde i institutionen. Moderen benægter, at der er problemer med barnet og bemærker, at hun vil anmelde pædagogerne for overtrædelse af deres tavshedspligt, hvis de siger noget videre til forvaltningen. Meget tyder på at barnet er truet, og at han udsættes for omsorgssvigt. Men moderen har ingen erkendelse af, at barnet har det dårligt.

Svar. Institutionen har pligt til at foretage en underretning til socialforvaltningen efter servicelovens § 35. Institutionen skal underrette forældrene om, at indberetningen foretages. Moderens bemærkning om

overtrædelse af tavshedspligten har intet på sig, da underretningspligten tilsidesætter tavshedspligten, når hensynet til barnet taler for det.

Mellem familieafdelingen og en daginstitution

18) En mor med to børn henvender sig i familieafdelingen. Faderen har igen udsat hende og børnene for alvorlig vold. Hun vil ikke tilbage til hjemmet. Familieafdelingen får etableret kontakt til et krisecenter, hvor mor og børn modtages. Af hensyn til deres sikkerhed aftales det med krisecentret, at børnene foreløbig ikke skal i deres sædvanlige børnehave. Må familieafdelingen underrette børnehaven om, at børnene ikke midlertidigt møder i børnehaven på grund af problemer i familien?

Svar. Der er tale om oplysninger inden for samme myndighed. Der er således en bred adgang til at videregive fortrolige oplysninger, hvis de er af betydning for børnehavens udførelse af sin opgave. Det er oplysningerne i dette tilfælde, og familieafdelingen må derfor gerne underrette børnehaven om, at børnene ikke møder frem foreløbigt på grund af problemer i familien. Ligeledes kan familieafdelingen underrette børnehaven, når der er truffet endelig afgørelse om børnenes fremtid.

Moderen bør orienteres om hvilke oplysninger, der gives til børnehaven.

Mellem sundhedspleje og daginstitution

19) Sundhedsplejersken besøger hyppigt et hjem med to børn. Den yngste dreng på 11 måneder har sukkersyge, som er vanskelig at regulere. Det andet barn i familien, en dreng på 5 år, går i en kommunal børnehave. I en periode har sundhedsplejerskens besøg ligget på et tidspunkt, hvor den 5-årige dreng er hjemme. Sundhedsplejersken ser forældre, der er stærkt fokuserede på det yngste barn. Den 5-årige dreng bliver stærkt overset. Sundhedsplejersken taler med forældrene om det, men de kan ikke se problemet. Sundhedsplejersken skønner, at problemet vil eksistere over en længere periode, indtil forældrene bliver fortrolige med at have et diabetiker-barn. Må sundhedsplejersken videregive sine iagttagelser til drengens børnehave?

Svar. Hvis sundhedsplejersken nøjes med at oplyse, at årsagen til at den 5 årige bliver overset af forældrene, skyldes at lillebroderen er alvorligt kronisk syg, er der tale om videregivelse af oplysninger inden for den kommunale enhedsforvaltning, hvor der er bred adgang til at videregive fortrolige oplysninger, hvis de er af betydning for børnehavens arbejde. Sundhedsplejersken kan derfor af egen drift kontakte børnehaven og orientere dem om situationen, så de kan være opmærksom herpå i deres arbejde med den 5-årige dreng.

Hvis sundhedsplejersken derimod vil fortælle videre, at lillebroderen har sukkersyge, vil hun som udgangspunkt ikke kunne viderefortælle dette efter patientretstillingsloven, der som udgangspunkt vil kræve samtykke fra forældrene, jf. lovens § 26. I det konkrete tilfælde vil sundhedsplejersken dog kunne videregive sygdomsdiagnosen til børnehaven efter ”værdispringsreglen” i § 26, stk. 2, nr. 2.

Sundhedsplejersken bør orientere forældrene om, hvilke oplysninger, hun har givet til børnehaven.

Mellem institution og skole i samme kommune

20) En dreng skal begynde i børnehaveklassen. Han er enebarn og bor sammen med sin mor. I børnehaven har arbejdet været tilrettelagt på en sådan måde, at drengens behov har kunnet tilgodeses. Drengen har nogle vanskeligheder med kontakten til andre børn, fordi tingene gerne skal foregå på hans præmisser, og han kan agere uhensigtsmæssigt, når han er i en stor gruppe af børn. Herudover kommer han ofte i klammeri med to drenge, der skal begynde i børnehaveklassen. Han har således behov for særlig opmærksomhed fra de voksnes side, men dog ikke i en grad, der har kunnet udløse ekstra medarbejdertimer. Moderen har ringe erkendelse af drengens problemer. Må børnehaven af egen drift tage kontakt til skolen om disse problemer? Ville skolen kunne indhente disse oplysninger fra børnehaven?

Svar. Der er tale om videregivelse af oplysninger mellem to selvstændige forvaltningsmyndigheder. Det skal derfor afklares om der er tale om oplysninger om rent private forhold eller andre fortrolige oplysninger. I dette tilfælde vil der formentlig primært være tale om andre fortrolige oplysninger, som kan videregives uden samtykke, såfremt de er af væsentlig betydning for skolens arbejde. Det er af væsentlig betydning for klassedannelsen og for skolens tilrettelæggelse af arbejdet med drengen, at oplysningerne om hans særlige behov gives videre til skolen.

Børnehaven kan derfor af egen drift oplyse skolen om den støtte, der har været iværksat i forhold til drengen.

Skolen kan også anmode børnehaven om at få oplysningerne. I så fald skal børnehaven videregive oplysningerne til skolen, da reglerne giver mulighed for videregivelse fordi oplysningerne er af væsentlig betydning for arbejdet og fordi skolen anmoder om oplysningerne.

Inden videregivelsen af oplysningerne bør skolen og børnehaven have forklaret moren om behovet for, at skolen får oplysninger om drengen og

anmode om morens samtykke. Der kan alternativt arrangeres et møde mellem moren, børnehaven og skolen, hvor oplysningerne videregives.

Mellem dagpleje og daginstitution i samme kommune

21) En dreng er netop blevet overflyttet fra dagplejen til en børnehave. Børnehaven har observeret, at drengen er meget stille og tilbageholdende. Han er utryk og søger ingen kontakt med de voksne. Efter et par måneders observation, hvor drengen fortsat er meget indadvendt og sky, tager pædagogen en samtale med drengens mor.

Pædagogen fortæller om de ansattes observationer af drengen. Moderen siger, at sønnen aldrig har haft problemer i dagplejen eller hjemme. Hun tror bare, at han er genert.

Pædagogen beslutter efterfølgende at kontakte drengens dagplejer for at høre, hvordan drengens kontakt var til hende. Må han det?

Svar. Der er tale om videregivelse af oplysninger inden for den kommunale enhedsforvaltning. Der er derfor en bred adgang til at udveksle fortrolige oplysninger og pædagogen kan godt indhente oplysninger hos dagplejeren, som er af betydning for børnehavens arbejde med drengen.

Mellem to institutioner fra to forskellige kommuner

22) Lederen af en børnehave i A kommune bliver kontaktet af en pædagog fra en børnehave i B kommune. Pædagogen fortæller, at hun ved fra en veninde, at en pige på 4 år tidligere har gået i børnehaven i A kommune. Pigen har nu gået i børnehaven i B kommune i 2 måneder. Pædagogen fortæller, at pigen ikke trives i den nye børnehave. Hun græder hele tiden, kontakter aldrig børn eller voksne, og hun virker forsømt. Pigenes mor virker meget træt og opgivende. Lederen af institutionen i A kommune ved, at pigens mor har været igennem en meget vanskelig skilsmisse. Hun afviser at give nogen former for oplysninger om pigen og dennes mor og henviser til, at pædagogen må tage kontakt til pigens mor. Kan lederen afvise at svare?

Svar. Der er tale om videregivelse af oplysninger mellem to forskellige forvaltningsmyndigheder.

Det skal derfor afklares om der er tale om oplysninger om rent private forhold eller andre fortrolige oplysninger.

En vanskelig skilsmisse er en oplysning om enkeltpersoners rent private forhold. Lederen i børnehaven i A kommune må derfor ikke udlevere

oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold med mindre moren har givet samtykke, jf. forvaltningslovens § 28. Pædagogen må derfor kontakte moren for at finde ud af om moren vil give samtykke til, at pædagogen kontakter den tidligere børnehave.

Vil moderen ikke give samtykke må den nuværende børnehave vurdere, om pigens problemer er så alvorlige, at der bør foretages indberetning til de sociale myndigheder, jf. servicelovens § 35.

Børnehaven skal i givet fald underrette forældrene inden indberetningen foretages.

Mellem forældre og pædagoger på forældremøde

23) På et møde for forældrene på ”gul stue” i børnehaven ”Mælkebøtten” kritiserer et forældrepar pædagogernes indsats over for deres handicappede barn. Forældrene giver en meget detaljeret beskrivelse af, hvordan de selv opfatter barnets handicap og dets behov for hjælp.

Hvad kan pædagogerne sige?

Svar: Pædagogerne har tavshedspligt, men må godt i generelle og overordnede vendinger kommentere forældrenes kritik, f. eks. at man mener, at institutionens faglige vurdering af barnets behov for hjælp er korrekt. De må derimod ikke gå ned i detaljer om barnets forhold eller bringe nye fortrolige oplysninger frem om barnet.

Mellem daginstitution og politi

24) En institution bliver ringet op af kriminalpolitiet som gerne vil have institutionen til at opgive telefonnummeret på en af forældrene i institutionen. Baggrunden for henvendelsen er, at en mor har anmeldt en anden mor for at have truet hendes barn og skubbet barnet, dog ikke i institutionen men et andet sted i lokalområdet. Moren har hemmeligt nummer, men politiet beder om at få nummeret til morens arbejdsplads. Skal institutionen udlevere nummeret?

Svar: Institutionen bør først sikre sig at det rent faktisk er politiet, der anmoder om oplysningerne. Der er tale om videregivelse af oplysninger til en anden myndighed. Det skal derfor vurderes om der er tale om oplysninger om rent private forhold eller andre fortrolige oplysninger.

Både hemmeligt nummer og nummeret til arbejdspladsen må formentlig betegnes som andre fortrolige oplysninger. Det betyder at institutionen skal

udlevere oplysningerne, hvis de er af væsentlig betydning for politiets arbejde. I første omgang kan institutionen/kommunen videregive det hemmelige nummer, såfremt de har det. Er dette ikke tilfældet bør det drøftes med politiet, at politiet skal udvise stor diskretion ved henvendelse til morens arbejdsplads eller om politiet eventuelt ville kunne få morens hemmelige nummer eller eventuelt adresse på andre måder

2. 5. Samarbejde og orientering af forældrene

Mellem skolen og den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden

25) En elevs forældre er skilt. Faderen, der bor i en anden del af landet, har ikke del i forældremyndigheden. Faderen henvender sig telefonisk til klasselæreren for at få at vide, hvordan hans barn klarer sig i skolen. Læreren orienterer faderen om, hvordan det går i de forskellige fag, og hvordan barnet generelt klarer sig i samspil med børn og voksne. Faderen beder om at få en skriftlig udtalelse om barnets standpunkt m. m. Dette nægter læreren. Kan han det?

Svar: Selvom faderen ikke har del i forældremyndigheden, har han ret til, hvis han selv beder om det, at få en orientering om barnets forhold i skolen, jf. lov om forældremyndighed og samvær § 19. Faderen har krav på en mundtlig orientering om barnets standpunkt, medmindre skolebestyrelsen har besluttet, at tilbagemelding til forældrene om deres børns udbytte af undervisningen skal foregå skriftligt.

26) A`s forældre er skilt. Moderen har forældremyndigheden. A`s far kontakter lederen af den børnehave, hvor A går, for at få at vide, hvordan det går A hjemme og i børnehaven.

Lederen afviser at fortælle faderen noget som helst og henviser ham til at søge oplysningerne hos As mor. Kan han det?

Svar: A`s far har krav på at få at vide, hvordan det går A i børnehaven, jf. lov om forældremyndighed og samvær § 19. Faderen har derimod ikke krav på at få at vide, hvordan det går A hjemme, selvom lederen ved noget om det, fordi der ikke må gives oplysninger om forældremyndighedsindehaverens forhold, jf. § 19. Det gælder f. eks. oplysninger om forældremyndighedsindehaverens fysiske eller psykiske helbredstilstand - også selvom dette kunne være naturligt.

Mellem skolen og den af forældrene, der ikke bor sammen med barnet, men har del i forældremyndigheden (fælles forældremyndighed)

27) En elevs forældre er skilt. Forældrene har fælles forældremyndighed, men barnet bor udelukkende hos moderen. Eleven klarer sig ikke godt i skolen - forsømmer meget, kommer ofte for sent, har sjældent madpakke med, laver stort set aldrig lektier og virker forsømt. Faderen, der ikke bor sammen med barnet, kontakter skolen for at få en orientering om, hvordan barnet klarer sig i skolen. Læreren fortæller, at det går dårligt, at barnet ofte er træt og uoplagt og ikke har orden i sine ting. Læreren fortæller endvidere, at hun mener, at det skyldes moderens manglende evne til at tage ordentlig vare på sit barn. Må læreren fortælle dette?

Svar: På anmodning fra faderen skal læreren/skolen orientere om, hvordan hans barn klarer sig fagligt og socialt i skolen. Læreren må *ikke* videregive sin vurdering af moderens forælderrolle - heller ikke, hvis faderen beder om det.

Videregivelse af oplysninger i forbindelse med forældremyndighedssager

28) A's far kontakter lederen af børnehaven. Han har brug for en udtalelse om A i forbindelse med den anlagte forældremyndighedssag. Lederen lover at skrive en udtalelse, som faderens advokat kan bruge i retten.

Svar: Børnehaven bør meddele faderen, at kommunens praksis i forældremyndighedssager er, at man ikke udtaler sig, medmindre der kommer en anmodning fra retten eller statsamtet, fordi formålet med udtalelsen ikke er at bedre barnets forhold, men derimod at varetage faderens interesser.

Henvendelse til forvaltningen fra en forælder uden forældremyndighed

29) Et forældrepar er blevet skilt for nogle år siden. Moderen fik ved skilsmissem tillagt forældremyndigheden over fællesbarnet. Moderen fortæller over tid sin sagsbehandler, at hun er bange for eksmanden og fortæller om forskellige voldelige episoder med manden.

Den pågældende mand retter nu henvendelse til forvaltningen og beder om aktindsigt i sin egen og barnets sag. Kan han det?

Svar: Manden kan efter forvaltningsloven få aktindsigt i sin egen sag, jf. forvaltningslovens § 9, som ikke er begrænset af reglerne om tavshedspligt. Han vil derimod ikke kunne få aktindsigt i barnets sag, da han ikke har del i forældremyndigheden og ikke er part i sagen.

3. Oversigt over regler for videregivelse af fortrolige oplysninger

Som kommunal medarbejder har man pligt til at videregive fortrolige oplysninger, når man bliver bedt om det, og reglerne giver mulighed for det. Derfor er det nødvendigt at kende reglerne for, hvornår man må videregive fortrolige oplysninger. Der findes flere regler om videregivelse af fortrolige oplysninger, som kan have betydning for børneområdet. Reglerne findes i:

1. Forvaltningsloven
2. Persondataloven
3. Den sociale retssikkerhedslov
4. Den sociale servicelov
5. Lov om patienters retsstilling

I det følgende gennemgås disse regler kort.

3. 1 Forvaltningsloven

Forvaltningsloven indeholder en række bestemmelser om sagsbehandling, herunder regler om tavshedspligt og videregivelse af fortrolige oplysninger. Der kan i særlovgivningen være regler, der supplerer eller tilsidesætter forvaltningslovens regler.

Der er forskel på de regler, der gælder for videregivelse af fortrolige oplysninger inden for den kommunale enhedsforvaltning og de regler, der gælder for videregivelse til en anden forvaltningsmyndighed, f. eks. en anden kommune.

Inden for den kommunale enhedsforvaltning må man som udgangspunkt godt videregive alle oplysninger, der har betydning for en sag.

Drejer det sig derimod om videregivelse mellem forskellige forvaltningsmyndigheder, gælder der dog visse begrænsninger afhængig af, hvilke oplysningstyper det drejer sig om. Der skelnes i forvaltningsloven mellem to typer af fortrolige oplysninger:

1. Oplysninger om rent private forhold, der kun må videregives under visse særlige betingelser
2. Andre fortrolige oplysninger, der må videregives, hvis oplysningen er af væsentlig betydning for den modtagende myndigheds virksomhed eller for en afgørelse som denne myndighed skal træffe.

Vigtigt at afklare!

Når man skal afgøre om videregive af oplysninger er lovlige efter forvaltningsloven skal man først afklare:

1. Om der er tale om videregivelse inden for kommunen (enhedsforvaltningen) eller er der tale om videregivelse til en anden forvaltningsmyndighed?
2. Og hvis der er tale om videregivelse til en anden forvaltningsmyndighed: Er der tale om oplysninger om *rent private forhold*, eller er der tale om *andre fortrolige oplysninger*?

3. 1. 1 Videregivelse af fortrolige oplysninger inden for "enhedsforvaltningen" eller til en "anden myndighed"?

Alle forvaltninger og institutioner i kommunen er med enkelte undtagelser dele af den kommunale enhedsforvaltning. Selvejende institutioner, f. eks. daginstitutioner hører ikke med til enhedsforvaltningen og betragtes som "anden forvaltningsmyndighed", og det samme er tilfældet for skolelederen, når han træffer afgørelser vedrørende skolens elever².

Med til "enhedsforvaltningen" hører f. eks.:

- Socialforvaltningen, daginstitutioner, dagpleje og andre dagtilbud, fritidshjem og sundhedsplejen
- Børne – og Kulturforvaltningen, fritids- og ungdomsklubber
- Pædagogisk - Psykologisk Rådgivning, ungdomsskolerne

Set fra den kommunale enhedsforvaltning er følgende "anden myndighed":

- Den enkelte folkeskole (skolelederen)
- Den enkelte selvejende (dag)institution og puljeordninger
- Brugerbestyrelser med selvstændig kompetence, f. eks. daginstitutions- og skolebestyrelser
- Politiet
- Statsamtet
- Amtskommunale døgninstitutioner, sygehuse

For så vidt angår de selvejende institutioner har det ikke den store betydning, at de ikke hører med til enhedsforvaltningen. Der er nemlig i den sociale retssikkerhedslov en regel om, at man kan se bort fra begrænsninger i videregivelsesadgangen, hvis de selvejende sociale institutioner efter aftale udfører opgaver for kommunen³.

² Folkeskolelovens § 45, stk. 2

³ Den sociale retssikkerhedslov § 43, stk. 3.

Så selvom de selvejende sociale institutioner ikke hører med til den kommunale enhedsforvaltning, kan man altså godt udveksle oplysninger mellem kommunen og institutionerne på samme måde, som hvis de hørte med til enhedsforvaltningen. Det samme gælder andre private, der udfører opgaver på det sociale område efter aftale med kommunen, f. eks. plejefamilier eller puljeordninger.

3. 1. 2 Videregivelse af fortrolige oplysninger om "enkeltpersoners rent private forhold" eller "andre fortrolige oplysninger"?

Når man skal tage stilling til, om man må videregive fortrolige oplysninger til en anden myndighed, skal man først finde ud af, hvilken type af fortrolige oplysninger, der er tale om. Mulighederne for at videregive fortrolige oplysninger er nemlig afhængig af, hvilken type oplysninger, det drejer sig om.

Oplysninger om rent private forhold afslører særligt følsomme forhold i privatlivet. Det gælder for eksempel oplysninger, der siger noget om race, religion og hudfarve, seksuelle og strafbare forhold og oplysninger om helbred, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler⁴.

Når man skal finde ud af, om en oplysning drejer sig om en persons rent private forhold, skal man ikke alene se på, om den enkelte oplysning i sig selv fremtræder som sådan, men også om oplysningen i den sammenhæng den indgår, afslører eller kan afsløre omstændigheder, der må henføres til vedkommendes rent private forhold. For eksempel kan en adresseoplysning - der normalt ikke vil blive betragtet som fortrolig - kunne blive fortrolig, hvis den angiver, at en person er indlagt på f. eks. en psykiatrisk afdeling eller er indsat i et fængsel. Der er altså tale om et konkret skøn i den enkelte sag.

Eksempler på oplysninger om rent private forhold § 28, stk. 1

- At familien tilhører Jehovas vidner
- At en far er i fængsel
- At en far har leverbetændelse
- At et barn er vådligger
- At der arbejdes på at anbringe barnet uden for hjemmet
- At forældre og børn er i familiebehandling
- At forældrene er voldelige over for hinanden
- At der er indgivet anmeldelse for seksuelt misbrug
- At forældrene har begæret separation - eller skilsmisse
- At en af forældrene har begået selvmord eller forsøgt herpå
- At barnet er adopteret

⁴ Forvaltningslovens § 28, stk. 1

Oplysninger om rent private forhold kan som hovedregel ikke videregives, medmindre

1. Den oplysningen angår har givet *samtykke*⁵
2. Det *følger af lov* at oplysningen skal videregives, f. eks. at der skal ske underretning efter servicelovens § 35 eller de sociale myndigheders adgang til at indhente oplysninger efter § 11 i den sociale retssikkerhedslov
3. En konkret vurdering fører til, at hensynet til f. eks. forældrene skal vige, når hensynet til barnet har klart større vægt end forældrenes interesse i at oplysninger om de rent private forhold ikke videregives ("*værdispringsreglen*")
4. Videregivelsen er et *nødvendigt led i sagens behandling*, (f. eks. fordi lovgivningen forudsætter, at en opgave skal løses i et samarbejde mellem myndigheder eller den ene myndighed udfører sekretariatsvirksomhed for den anden) eller er nødvendig for at en myndighed kan *gennemføre tilsyns- og kontrolopgaver* (f. eks. i forbindelse med ankesagsbehandling, revision)

Samtykket skal som udgangspunkt gives af forældremyndighedens indehaver og eventuelt også den unge selv, hvis denne er moden nok til at overskue følgerne af, at samtykke gives eller nægtes.

For unge nær myndighedsalderen vil et samtykke fra den unge formentlig være tilstrækkeligt, hvis der er grund til at tro, at forældremyndighedens indehaver stiltiende samtykker eller ikke vil modsætte sig, at den unge selv disponerer.

Samtykket skal være skriftligt og bortfalder efter et år.⁶

Samtykkeerklæringen skal angive hvilke typer af oplysninger, der må videregives, til hvem og til hvilket formål. I en række love er der krav om, at borgeren skal give sit samtykke, inden der kan indhentes oplysninger om personens rent private forhold. Se nærmere skema om krav til samtykke efter en række love i bilag 2.

Almindeligt fortrolige og ikke fortrolige oplysninger kan frit videregives til en anden forvaltningsmyndighed, hvis oplysningen er af væsentlig betydning for den modtagende myndigheds virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe⁷.

---

⁵ Hvis den, der skal afgive oplysningerne er i tvivl om, hvorvidt den myndighed, der beder om dem, har indhentet det fornødne samtykke, har den afgivende myndighed pligt til at undersøge dette.

⁶ Forvaltningslovens § 28, stk. 4

⁷ Forvaltningslovens § 28, stk. 3

Eksempler på almindeligt fortrolige oplysninger § 28, stk. 3

CPR - nummer

Bolig - arbejds - og ansættelsesforhold

Økonomiske oplysninger

Hvem af forældrene har forældremyndighed over barnet

Der er sociale problemer i hjemmet (ikke væsentlige)

Barnet modtager særlig støtte i daginstitutionen

At der er risiko for, at familiens bolig skal på tvangsauktion

Forældrene er ikke i stand til at støtte skolens arbejde med barnet

En af forældrene er syg (diagnose må ikke angives)

Forældrene modtager sociale ydelser

Barnet har dårlige karakterer

Hvis man godt må videregive en fortrolig oplysning, så skal den også videregives, hvis en anden myndighed beder om det⁸. Det er den myndighed, der sidder inde med den fortrolige oplysning, der vurderer, om oplysningen er af betydning for den anden myndigheds arbejde.

Hvis der er tvivl, bør den myndighed, der skal afgive de fortrolige oplysninger, undersøge baggrunden for henvendelsen nærmere hos den myndighed, der har bedt om oplysningerne.

Hvis en kollega inden for enhedsforvaltningen beder om fortrolige oplysninger, kan disse naturligvis frit videregives, hvis videregivelsen har et sagligt formål.

3. 1. 3 Hvilke fortrolige oplysninger må man videregive i SSP - samarbejdet?

Såvel politiet som kommunerne og andre forvaltningsmyndigheder, som deltager i det kriminalitetsforebyggende samarbejde, må godt udveksle fortrolige oplysninger om børn og unge uden samtykke fra forældrene, hvis det er nødvendigt for at hjælpe barnet. Dette gælder også for selvejende institutioner, der udfører opgaver for det offentlige inden for social - og undervisningsområdet.

Man bør dog kun undtagelsesvist videregive fortrolige oplysninger om bestemte børn og unges forhold uden samtykke. Dette kan f. eks. være tilfældet, hvis forældrene er ude af stand til at varetage barnets interesser og barnet er alvorligt truet af kriminalitet, misbrugsproblemer m. v.

Fortrolige oplysninger må kun udveksles i forebyggelsesøjemed og altså ikke som led i en efterforskning af en straffesag.

---

⁸ Forvaltningslovens § 31

Selvom der er mulighed for at udvekslefortrolige oplysninger, er man ikke forpligtet til det. Hver enkelt repræsentant i SSP - samarbejdet afgør selv, om han vil videregive oplysningerne til de øvrige. Der er intet til hinder for, at repræsentanten for kommunen i SSP - samarbejdet videregiver fortrolige oplysninger til andre kolleger i kommunen, hvis det viser sig nødvendigt.

3. 1. 4 Hvilke fortrolige oplysninger må man videregive til politiet?

Når man ser bort fra SSP - samarbejdet, må kommunen også godt videregive fortrolige oplysninger om et barn til brug for politiets efterforskning af en sag, hvis det drejer sig om en alvorlig forbrydelse. Når der er tale om alvorligere forbrydelser, f. eks. en voldsforbrydelse eller incest, har det offentlige en klar interesse i, at forbrydelserne søges forebygget, efterforsket og retsforfulgt.⁹ I disse tilfælde vil kommunen være forpligtet til at udlevere fortrolige oplysninger, hvis politiet beder om det eller af egen drift.

Kommunen kan igennem skolen eller på anden vis få kendskab til, at et barn eller en ung har begået mindre alvorlig kriminalitet, f. eks. butikstyveri. I sådanne tilfælde må der foretages en konkret afvejning af offentlige hensyn og hensynet til, om man ved at videregive oplysningerne til politiet skader muligheden for ad anden og mindre indgribende vej at hjælpe barnet ”på ret køl”.

Hvis kommunen efterkommer en skriftlig henvendelse fra politiet om udlevering af fortrolige oplysninger, bør den også besvare henvendelsen skriftligt, så dokumentationen i orden. Hvis politiet henvender sig personligt, skal identiteten kontrolleres. Hvis der udleveres fotokopier af materiale, skal der udfærdiges en kvittering. Henvender politiet sig pr. telefon, tilrådes det, at man foretager en kontrolopringning for at sikre sig rette identitet.

3. 1. 5 Hvilke fortrolige oplysninger må man indhente i ansøgningssager?

Der skal altid indhentes samtykke til indhentelse af oplysninger om rent private forhold i forbindelse med en ansøgningssag. Hvis der for eksempel ansøges om støttetimer til barnet i skolen, et ophold på en døgninstitution, efterskole m.v. skal der altid indhentes samtykke fra forældrene, hvis der bliver behov for indhentelse af oplysninger i forbindelse med ansøgningen. Dette gælder ikke alene, når der indhentes oplysninger hos andre myndigheder, men også når der indhentes oplysninger fra andre dele af enhedsforvaltningen.

---

⁹ § forvaltningslovens § 23, stk. 2, nr. 3 ”værdispringsreglen”

Man må dog godt indhente oplysninger om ansøgerens rent private forhold fra andre sager, som er eller tidligere har været under behandling i den pågældende forvaltningsgren - også fra sager, der opbevares i arkiv.

3. 2 Persondataloven

Også i persondataloven findes en række regler om videregivelse af fortrolige oplysninger. Persondataloven gælder for behandling af personoplysninger, der sker ved hjælp af elektronisk databehandling, f. eks. skrivning af breve eller systematisering af persondata ved hjælp af computerteknik. Loven gælder også, når personoplysninger sendes over Internettet, f. eks. billeder.

Persondataloven gælder også, hvis oplysningerne indgår eller skal indgå i et manuelt register, f. eks. en systematisk samling af personoplysninger i et papirkartotek, f. eks. elevfortegnelser, kartotekskasser og journalkortsystemer.

To betingelser skal være opfyldt, for at en samling af materiale med personoplysninger betragtes som et register efter Datatilsynets praksis¹⁰:

- For det første er det en betingelse, at materialet er struktureret efter bestemte kriterier. Strukturering kan bestå i inddeling efter f.eks. personnummer, fødselsdato, navn i alfabetisk rækkefølge, dato for udgående breve eller blot inddeling efter sagskategorier/emneområder.
- For det andet er det en betingelse, at formålet med den strukturerede samling af materiale, er at kunne finde frem til oplysninger om bestemte personer.

Persondataloven bruger begrebet ”behandling”, der omfatter enhver form for håndtering af oplysninger om identificerede eller identificerbare personer f. eks. registrering, arkivering og ikke mindst videregivelse af personoplysninger.

Reglerne for, hvornår man må videregive fortrolige oplysninger efter persondataloven, er i vidt omfang de samme som i forvaltningsloven.

3. 2. 1 Hvilke oplysningstyper er omfattet?

Persondataloven inddeler fortrolige oplysninger i tre typer:

- Oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold. Det drejer sig om oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold.
- Andre typer af oplysninger om rent private forhold. Det drejer sig om oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og lignende

---

¹⁰ Datatilsynet 29/3/2001 (www.Datatilsynet.dk)

følsomme privatlivsoplysninger, f. eks. om interne familieforhold. De oplysningstyper, der er nævnt her og i punktet ovenfor, svarer i hovedsagen til de oplysningstyper, der er nævnt i forvaltningslovens § 28, stk. 1.

- De oplysningstyper, der ikke vedrører rent private forhold, kan kaldes almindeligt fortrolige personoplysninger. Almindeligt fortrolige personoplysninger kan f. eks. være CPR - oplysninger, oplysninger om økonomiske forhold eller lignende. De oplysningstyper, der kan blive tale om, svarer i hovedsagen til andre fortrolige oplysninger end oplysninger om rent private forhold i forvaltningslovens § 28, stk. 3.

Ligesom i forvaltningsloven er det den myndighed, der videregiver de fortrolige oplysninger, der afgør, om betingelserne for videregivelse er opfyldt. Om dette er tilfældet beror på et konkret skøn over oplysningens karakter og formålet med videregivelsen.

3. 2. 2 Hvornår må man videregive oplysninger om rent private forhold?

Oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold må som udgangspunkt ikke videregives¹¹ medmindre:

1. Den registrerede har givet sit samtykke¹²
2. Videregivelsen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser, f. eks. den registrerede er fraværende eller bevidstløs
3. Videregivelsen vedrører oplysninger, som er offentliggjort af den registrerede selv til en bredere kreds af personer, f. eks. gennem TV eller aviser på den registreredes eget initiativ
4. Videregivelsen er nødvendig for, at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. F. eks. kan sociale myndigheder, der har mistanke om incest eller andre seksuelle overgreb mod børn, videregive oplysninger om disse forhold til politiet, f. eks. med henblik på anmeldelse.

Eksempler på oplysninger om rent private forhold omfattet af § 7, stk.

1

At forældrene tilhører scientologibevægelsen

At barnet har været udsat for et seksuelt overgreb

At en af forældrene opholder sig på en psykiatrisk institution

¹¹ Se øvrige undtagelser i persondatalovens § 7

¹² Der kræves udtrykkeligt samtykke (intet skriftlighedskrav). Det betyder, at et stiltiende eller indirekte samtykke ikke er tilstrækkeligt

3. 2. 3 Hvornår må man videregive andre oplysninger om rent private forhold?

Andre oplysninger om rent private forhold må som udgangspunkt heller ikke videregives¹³. Dette må normalt kun ske, hvis det følger af lov, f. eks. den sociale retssikkerhedslov, at disse må videregives eller:

1. Den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen
2. Videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår ("værdispringsreglen")
3. Videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller
4. Videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige

Eksempler på andre oplysninger om rent private forhold omfattet af § 8, stk. 2

Familiestridigheder
Tvangsfjernelse af børn
Separations- og skilsmissebegæringer
Adoptionsforhold
Selvmordsforsøg eller forsøg herpå
Langvarig arbejdsløshed

Når det drejer sig om myndigheder, der udfører opgaver *inden for det sociale område*, gælder der særlige regler for, hvornår fortrolige oplysninger kan videregives. Dette gælder for alle følsomme oplysninger, dvs. oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold, strafbare forhold, væsentlige sociale problemer eller oplysninger om andre rent private forhold¹⁴.

Disse oplysninger må kun videregives, hvis:

1. Der er givet samtykke
2. Der foreligger andre private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til den registrerede

¹³ Persondatalovens § 8, stk. 2

¹⁴ Persondatalovens § 8, stk. 3

3. Videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller er
4. Nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns – og kontrolopgaver

Som det ses, er undtagelserne identiske med de undtagelser, der er nævnt i forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 1 – 4.

3. 2. 4 Hvornår må man videregive almindeligt fortrolige oplysninger?

Almindeligt fortrolige oplysninger vil som hovedregel kunne videregives, hvis de er nødvendige for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse som myndigheden skal træffe¹⁵.

Eksempler på almindeligt fortrolige oplysninger § 6, stk. 1

CPR – oplysninger
Den enkelte elevs karakterer
Økonomiske oplysninger
Oplysninger om uddannelse
Oplysninger om arbejds - og ansættelsesforhold
Oplysninger om hemmelig adresse/telefonnummer

Drejer det sig om indhentelse af oplysninger i forbindelse med en ansøgning, gælder forvaltningslovens § 29, der kræver samtykke.

3. 2. 5 Fotografering af børn og offentliggørelse af billeder

Det forekommer ofte, at ansatte i en daginstitution eller en skole i forbindelse med udflugter og arrangementer i børnehaven/skolen m. v. tager billeder af børnene eller de unge. Sådanne harmløse billeder vil naturligvis kunne tages og hænges op eller opbevares inden for børnehavens lokaler uden, at man nødvendigvis behøver forældrenes samtykke.

Når offentliggørelsen af billederne derimod sker til en bredere kreds af personer, der er uden tilknytning til børnehaven, f. eks. på internettet, gælder der andre regler.

Hvis der er tale om *situationsbilleder* vil disse som udgangspunkt kunne offentliggøres uden samtykke. Offentliggørelsen skal ske under skyldig hensyntagen til karakteren af billedet, og den sammenhæng som billedet indgår i og formålet med at offentliggøre det. Det er vigtigt, at det barn, der er

---

¹⁵ Se nærmere persondatalovens § 6

afbildet ikke kan føle sig udstillet, udnyttet eller krænket. Billederne skal altså være harmløse.

Eksempler på situationsbilleder der som udgangspunkt kan offentliggøres uden samtykke:

- Billeder optaget under en fritidsklubs udfoldelse af aktiviteter
- Billeder optaget af unges ophold på en efterskole eller anden privat skole
- Billeder optaget ved en kommunal skoles juleafslutning

Portrætbilleder vil som altovervejende udgangspunkt ikke kunne offentliggøres uden samtykke.

Hvis skolen f.eks. ønsker at offentliggøre portrætbilleder eller klassebilleder af eleverne på skolens hjemmeside, må det derfor kun ske, hvis der indhentes et udtrykkeligt samtykke fra hver enkelt elev eller fra forældremyndighedens indehaver.

Hvis en elev er 15 år eller derover, kan han/hun i almindelighed selv give samtykke til, at skolen offentliggør oplysninger om eleven på sin hjemmeside. En elev på denne alder er normalt moden nok til at overskue konsekvenserne af et samtykke til videregivelse af oplysninger på internet¹⁶.

Et samtykke kan udformes såvel mundtligt som skriftligt. Det er dog skolen, der skal bevise, at der i den konkrete situation er indhentet samtykke. Det tilrådes derfor at få samtykket skriftligt.

3. 3 Den sociale retssikkerhedslov

Forældrenes samtykke er ikke nødvendigt, hvis det drejer sig om en sag om særlig støtte til et barn eller en ung efter kapital 8 i lov om social service, hvor kommunen selv kan rejse sagen. Men naturligvis skal man altid først forsøge at indhente samtykke fra forældrene.

Reglen i retssikkerhedsloven,¹⁷ der går forud for forvaltningsloven, giver de sociale myndigheder ret til at afkræve andre offentlige myndigheder og private, f. eks. læger, psykologer, uddannelsesinstitutioner i bred forstand, naboer m. v. oplysninger om barnet, hvis det er nødvendigt for at behandle sagen.

¹⁶ Datatilsynet 26/9/2002 (www.Datatilsynet.dk)

¹⁷ Retssikkerhedslovens § 11 c

Hvis den, der bliver spurgt, ikke vil udlevere oplysningerne, kan kommunen forlange et retligt forhør, hvor en dommer tager stilling til, om nægtelsen er berettiget.¹⁸

Da reglen gælder for alle myndigheder, der behandler sager efter sociallovgivningen, vil bestemmelsen også kunne anvendes af f. eks. de sociale nævn og Den Sociale Ankestyrelse over for kommunen.

Der kan ikke kun forlanges oplysninger om barnet, men også oplysninger om andre der er part i sagen og forældremyndighedsindehaverens samlever eller ægtefælle. Det vil ofte være nødvendigt i børnesager at undersøge forhold, der vedrører andre end forældremyndighedens indehaver. Men man skal naturligvis altid først forsøge at opnå samtykke fra den, der indhentes oplysninger om.

Hvis sagen drejer sig om en ansøgning om en ydelse til barnet efter den sociale lovgivning (og ikke støtteforanstaltninger efter servicelovens kap. 8), kræves der altid samtykke fra forældremyndighedens indehaver. Hvis dette ikke kan opnås, må hjælpen ydes på det foreliggende grundlag, hvilket kan betyde, at ansøgningen ikke kan imødekommes eller muligvis kun delvist.

3. 4 Den sociale servicelov

I den sociale servicelov er der pålagt ansatte og borgere i almindelighed at underrette kommunen om forhold, der normalt vil være omfattet af begrebet fortrolige oplysninger.

Afhængigt af indholdet af underretningen vil henvendelsen til kommunen kunne ske uden forudgående samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden.

Den skærpede underretningspligt for *ansatte*¹⁹ gælder for:

1. Offentligt ansatte og andre med offentlige hverv
2. Læger, der ikke er omfattet af nr. 1 ovenfor.
3. Ansatte ved frie grundskoler og frie kostskoler
4. Personer, der er beskæftiget ved daginstitutioner drevet som selvejende institutioner efter aftale med kommunen (§9), puljeordninger (§11), dagpasningsordninger (§ 63)
5. Personer, der er beskæftiget ved opholdssteder, familiepleje, krisecentre, behandlingstilbud eller andre private tilbud, der udfører opgaver for det offentlige rettet mod personer med sociale eller andre særlige problemer

---

¹⁸ Retsplejeloven § 1018

¹⁹ Servicelovens § 35

Der er en klar underretningspligt, hvor barnet eller den unge har vanskeligheder i forhold til de daglige omgivelser, skolen eller samfundet eller i øvrigt lever under utilfredsstillende forhold. Der foreligger også underretningspligt, hvis der er behov for støtte på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Det er naturligvis en betingelse for at bringe underretningspligten i anvendelse, at den ansatte ikke har rimelig mulighed for gennem egen virksomhed, rådgivning og samarbejde med forældre og barn at afhjælpe vanskelighederne i tide.

Ud over underretningspligten for ansatte gælder der også en generel underretningspligt for *alle borgere*²⁰, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare.

Forvaltningen bør altid kvittere for modtagelsen af underretningen. Også selvom den, der underretter, ikke har krav på at blive gjort bekendt med, hvad kommunen foretager sig i sagen, fordi vedkommende ikke er part i sagen²¹.

Normalt vil en anmelder ikke kunne forbeholde sig ret til at være anonym, hvis vedkommende allerede har opgivet sit navn over for kommunen. Det antages dog, at man i sager om børns fjernelse fra hjemmet efter omstændighederne kan nægte at oplyse barnets forældre om anmelderens navn. Man vil dog ikke i almindelighed kunne tilbageholde indholdet af de givne oplysninger.²²

3. 5 Lov om patienters retsstilling

Patientretsstillingsloven finder anvendelse overalt inden for det offentlige og det private sundhedsvæsen, hvor der er tilknyttet en sundhedsperson. Også sundhedsplejerskers opgaver i relation til børn og unge er omfattet af loven, uanset opgaverne udføres i hjemmet eller på skolen.

Loven omfatter: Læge, sygeplejerske, sundhedsplejerske, social - og sundhedsassistent, sygehjælper, plejer, fysio - og ergoterapeut, psykolog, tandlæge, tandplejer, jordemoder, klinisk tandtekniker, kiropraktor,	Loven omfatter ikke: Administrativt personale, der arbejder indenfor sundhedssektoren, f. eks. lægekonsulent, socialrådgiver, patientvejleder, lægesekretær, hjemmehjælper, hvis vedkommende ikke handler på ansvar af en
---	---

²⁰ Servicelovens § 36

²¹ Kravet om kvittering forventes at indgå som et egentlig lovkrav i forbindelse med udmøntning af forlig om anbringelsesreformen

²² Offentlighedsloven med kommentarer af John Vogter, 3. udgave s. 240

optiker, klinisk diætist, fodterapeut og hjemmehjælper, hvis denne handler under ansvar af en sundhedsperson	sundhedsperson
--	----------------

Loven gælder for patienter indenfor sundhedsvæsenet, som modtager undersøgelse, diagnostisering, sygdomsbehandling, genoptræning, sundhedsfaglig pleje eller forebyggelse af en autoriseret sundhedsperson og personer, der handler på disses ansvar. Forebyggelsen skal være rettet mod den enkelte person.

En patient er en bruger af sundhedsvæsenet, hvad enten vedkommende er rask eller syg. Modtagere af de kommunale sundhedstjenester, som f. eksempel forebyggende sundhedsordninger for børn og unge, er altså også patienter i lovens forstand.

Patientretstillingsloven indeholder også regler om sundhedspersoners videregivelse af helbredsoplysninger, nemlig:

1. Videregivelse af helbredsoplysninger i forbindelse med behandling (§ 24)
2. Videregivelse af helbredsoplysninger til andre formål (§ 26)

Det er uden betydning for videregivelse af fortrolige oplysninger efter patientretstillingsloven om videregivelsen sker elektronisk eller på anden måde, da loven tilsidesætter såvel forvaltningslovens som persondatalovens.

Begge videregivelsesbestemmelser stiller som udgangspunkt krav om samtykke. Uanset om der er tale om samtykke til videregivelse til brug for behandling eller til andre formål, skal samtykket basere sig på fyldestgørende information. Det skal fremgå af samtykkeerklæringen, hvilken type oplysninger, der må videregives, til hvem og til hvilket formål.

3. 5. 1 Hvornår må man videregive helbredsoplysninger i forbindelse med behandling?

Helbredsoplysninger vil kun kunne videregives uden patientens samtykke²³, hvis det er:

1. Nødvendigt af hensyn til et aktuelt behandlingsforløb og videregivelsen sker under hensyntagen til patientens interesse og behov. Videregivelsen skal være nødvendig/relevant for den aktuelle behandling

²³ Samtykket skal normalt være mundtligt eller skriftligt. Samtykket kan afgives til den sundhedsperson, der videregiver oplysninger eller til den sundhedsperson, der modtager oplysninger, jf. lovens § 25

2. Nødvendigt til varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre. Patienten skal på grund af sin tilstand være forhindret i at give samtykke. Der kan f. eks. være tale om mindreårige, hvor det ikke er muligt at indhente samtykke fra indehaverne af forældremyndigheden

3. Videregivelsen sker fra lægens stedfortræder, f. eks. vagtlæge eller vikar for praktiserende læge videregiver oplysninger til patientens egen læge

3. 5. 2 Hvornår må man videregive helbredsoplysninger til andre formål end behandling?

Videregivelse af helbredsoplysninger til andet formål end behandling kan ligeledes ske uden patientens samtykke²⁴, når

1. Det følger af lov, jf. eksempelvis reglerne om underretningspligt i serviceloven, jf. ovenfor under punkt 3. 4.

2. Videregivelsen er nødvendig til varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre. Bestemmelsen vil kunne finde anvendelse i forbindelse med videregivelse af oplysninger til politi og anklagemyndighed. Videregivelse af oplysninger til politiet vil bl. a. være mulig, hvis der er tale om efterforskning af alvorlig kriminalitet som manddrab, seksualforbrydelse, grovere vold m. v., herunder vold mod børn.

3. Videregivelsen er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- og kontrolopgaver. Bestemmelsen tager især sigte på oplysninger, der videregives inden for samme myndighed i kontroløjemed og videregivelse til andre myndigheder i forbindelse med klagesager.

Man skal være opmærksom på, at selvom en person efter patientretstillingsloven er berettiget til at udlevere helbredsoplysninger, er han ikke også forpligtet til at gøre det (i modsætning til, hvad der gælder efter forvaltningsloven)..

3. 6 Lov om forældremyndighed og samvær

Skolerne og daginstitutionerne har naturligvis en løbende forpligtelse til at underrette forældremyndighedens indehaver om barnets forhold.

---

²⁴ Samtykke skal så vidt muligt foreligge skriftligt og bortfalder efter et år, jf. lovens § 27

Hvis forældrene er gift har de begge forældremyndigheden. Er de skilt vil forældremyndigheden være tillagt én af forældrene, hvis ikke de har aftalt fælles forældremyndighed.

3. 6. 1 Orientering af den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden

Den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, har ret til at få en orientering om barnets forhold fra skoler, børneinstitutioner, herunder dagpleje og social - og sundhedsvæsenet.²⁵ Orienteringen skal gives for at den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, skal kunne følge barnets opvækst og fremskridt og holde sig orienteret, hvis der er problemer eller lignende.

Der skal være tale om en individuel og konkret henvendelse om oplysninger. Man er ikke forpligtet til at efterkomme en generel eller stående opfordring til at orientere om barnets forhold løbende, og man er kun forpligtet til at orientere mundtligt.

Tavshedspligtreglerne gælder naturligvis også her, så der må ikke gives fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaverens forhold. Det gælder f. eks. oplysninger om dennes fysiske eller psykiske forhold, også selvom det kunne forekomme naturligt i forbindelse med orienteringen om barnets forhold.

Statsamtet vil i særlige tilfælde kunne frakende den, der ikke har forældremyndigheden retten til orientering, hvis skolen, en daginstitution m. v. anmoder om det. Dette vil eventuelt kunne komme på tale, hvis den pågældende af forældrene gentagne gange - måske dagligt - kontakter for eksempel en institution om mindre vigtige spørgsmål.

3. 6. 2 Anmodning om udtalelse fra andre i forældremyndighedssager

Det forekommer i praksis, at en af forældrenes advokat anmoder om en udtalelse fra børnehaven eller skolen til brug for en afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden. Uanset om institutionen gerne vil afgive en udtalelse, bør en sådan anmodning ikke imødekommes, f. eks. under henvisning til vedtagne retningslinier i kommunen for sådanne henvendelser.

---

²⁵ Lov om forældremyndighed og samvær § 19 (Lov 1995-06-14 nr. 387)

Der er kun pligt til at imødekomme en anmodning om en udtalelse om barnet i en sag om forældremyndighed, hvis anmodningen kommer fra Statsamtet eller retten.

4. Bilag

4. 1 Relevante videregivelsesbestemmelser

4. 1. 1. Uddrag af forvaltningsloven

Videregivelse af oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed

§ 28. Oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, foreningsmæssige, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lignende, må ikke videregives til en anden forvaltningsmyndighed.

Stk. 2. Videregivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger kan dog ske, når

- 1) den, oplysningen angår, har givet samtykke,
- 2) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives,
- 3) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår, eller
- 4) videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

Stk. 3. Andre fortrolige oplysninger må ud over de i stk. 2 nævnte tilfælde kun videregives til en anden forvaltningsmyndighed, når det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe.

Stk. 4. Samtykke efter stk. 2, nr. 1, skal meddeles skriftligt og indeholde oplysning om, hvilken type oplysninger der må videregives, til hvem oplysninger må videregives og til hvilket formål. Kravet om skriftlighed kan dog fraviges, når sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt taler derfor.

Stk. 5. Samtykke efter stk. 2, nr. 1, bortfalder senest et år efter det er givet.

Stk. 6. Lokale administrative organer, som ved lov er tillagt en selvstændig kompetence, anses som en selvstændig myndighed efter stk. 1 og 3.

§ 29. I sager, der rejses ved ansøgning, må oplysninger om ansøgerens rent private forhold ikke indhentes fra andre dele af forvaltningen eller fra en anden forvaltningsmyndighed.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

- 1) ansøgeren har givet samtykke hertil,

- 2) andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller
- 3) særlige hensyn til ansøgeren eller tredjemand klart overstiger ansøgerens interesse i, at oplysningen ikke indhentes.

§ 30. Fortrolige oplysninger, der udelukkende er indhentet med henblik på statistiske uddrag eller som led i en videnskabelig undersøgelse, må ikke videregives til en forvaltningsmyndighed til anden anvendelse.

§ 31. I det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, skal myndigheden på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder dog ikke anvendelse, hvis videregivelsen påfører myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger den interesse, den anden myndighed har i at få oplysningerne.

§ 32. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, må ikke i den forbindelse skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver.

4. 1. 2. Uddrag af persondataloven

Behandling af oplysninger

§ 6. Behandling af oplysninger må kun finde sted, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil,
- 2) behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en aftale, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en sådan aftale,
- 3) behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige,
- 4) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes vitale interesser,
- 5) behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse,
- 6) behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, eller
- 7) behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige eller den tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en berettiget interesse og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse.

Stk. 2. En virksomhed må ikke videregive oplysninger om en forbruger til en anden virksomhed til brug ved markedsføring eller anvende oplysningerne på vegne af en anden virksomhed i dette øjemed, medmindre forbrugeren har givet sit udtrykkelige samtykke hertil. Et samtykke skal indhentes i overensstemmelse med reglerne i markedsføringslovens § 6 a.

Stk. 3. Videregivelse og anvendelse som nævnt i stk. 2 kan dog ske uden samtykke, hvis der er tale om generelle kundeoplysninger, der danner grundlag for inddeling i kundekategorier, og hvis betingelserne i stk. 1, nr. 7, er opfyldt.

Stk. 4. Der kan efter stk. 3 ikke videregives eller anvendes oplysninger som nævnt i §§ 7 og 8. Justitsministeren kan fastsætte yderligere begrænsninger i adgangen til at videregive eller anvende bestemte typer af oplysninger efter stk. 3.

§ 7. Der må ikke behandles oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling,
- 2) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke,
- 3) behandlingen vedrører oplysninger, som er blevet offentliggjort af den registrerede, eller
- 4) behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

Stk. 3. Behandling af oplysninger om fagforeningsmæssige tilhørsforhold kan endvidere ske, hvis behandlingen er nødvendig for overholdelsen af den dataansvarliges arbejdsretlige forpligtelser eller specifikke rettigheder.

Stk. 4. En stiftelse, en forening eller en anden almennyttig organisation, hvis sigte er af politisk, filosofisk, religiøs eller faglig art, kan inden for rammerne af sin virksomhed foretage behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger om organisationens medlemmer eller personer, der på grund af organisationens formål er i regelmæssig kontakt med denne. Videregivelse af sådanne oplysninger kan dog kun finde sted, hvis den registrerede har meddelt sit udtrykkelige samtykke hertil eller behandlingen er omfattet af stk. 2, nr. 2-4, eller stk. 3.

Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis behandlingen af oplysninger er nødvendig med henblik på forebyggende sygdomsbekæmpelse,

medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling, eller forvaltning af læge- og sundhedstjenester, og behandlingen af oplysningerne foretages af en person inden for sundhedssektoren, der efter lovgivningen er undergivet tavshedspligt.

Stk.6. Behandling af de i stk. 1 anførte oplysninger kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af sine opgaver på det strafferetlige område.

Stk.7. Undtagelse fra bestemmelsen i stk. 1 kan endvidere gøres, hvis behandlingen af oplysninger sker af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser. Tilsynsmyndigheden giver tilladelse hertil. Der kan fastsættes nærmere vilkår for behandlingen. Hvor tilladelse meddeles, giver tilsynsmyndigheden underretning herom til Europa –Kommissionen.

Stk. 8. For den offentlige forvaltning må der ikke føres edb-registre med oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige.

§ 8. For den offentlige forvaltning må der ikke behandles oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de i § 7, stk. 1, nævnte, medmindre det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte oplysninger må ikke videregives. Videregivelse kan dog ske, hvis

- 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen,
- 2) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår,
- 3) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller
- 4) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige.

Stk. 3. Forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, må kun videregive de i stk. 1 nævnte oplysninger og de oplysninger, der er nævnt i § 7, stk. 1, hvis betingelserne i stk. 2, nr. 1 eller 2, er opfyldt, eller hvis videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

4. 1. 3 Uddrag af den sociale retssikkerhedslov

Sagens oplysning

§ 11 a. Myndigheden kan efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, forlange, at andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløsheds-kasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Myndigheden kan forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, hvis oplysningerne ikke videregives.

Stk. 2. Myndigheden kan uden samtykke til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol kræve oplysninger om økonomiske forhold om den, der ansøger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløsheds-kasser. Oplysningerne kan indhentes, selv om den person, som oplysningerne vedrører, ikke bor i den kommune eller amtskommune, som indhenter oplysningerne.

Stk. 3. Ved klage til det sociale nævn eller Den Sociale Ankestyrelse og ved behandlingen af sager i Den Sociale Sikringsstyrelse kan samtykke til at indhente oplysninger efter § 11 a, stk. 1, indhentes ved, at borgeren i den skriftlige bekræftelse af, at en klage er modtaget, bliver gjort opmærksom på, hvilke typer af oplysninger det kan blive nødvendigt at indhente, og får en frist til eventuelt at gøre indsigelse imod dette.

§ 11 b. Hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11, stk. 1, nr. 1 og 2, eller ikke giver samtykke til, at myndigheden kan indhente oplysninger, jf. § 11a, stk. 1, skal myndigheden behandle sagen om hjælp på det foreliggende grundlag, medmindre oplysningerne kan indhentes uden samtykke, jf. § 11 a, stk. 2, og § 11 c.

§ 11 c. Hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 1 og 3, fraviges i sager om

1) særlig støtte til børn og unge efter kapitel 8 i lov om social service, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke,

- 2) førtidspension, hvor myndigheden kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse i en sag, uden at den pågældende person selv har rettet henvendelse herom, jf. § 17, stk. 2, i lov om social pension,
- 3) frakendelse af førtidspension tilkendt efter de fra 1. januar 2003 gældende regler og nedsættelse eller frakendelse af pension tilkendt efter de indtil den 1. januar 2003 gældende regler, jf. lov om social pension, og
- 4) tilbagebetaling af sociale ydelser.

Stk. 2. Hvis det er nødvendigt for behandlingen af en sag efter stk. 1, nr. 1, kan myndigheden desuden uden samtykke anmode private, der har kendskab til forholdene, om at give oplysninger, der er nødvendige for at behandle sagen. Myndigheden skal ved anmodningen gøre opmærksom på, at den adspurgte ikke er forpligtet til at svare.

Stk. 3. I sager efter stk. 1, nr. 1, kan myndigheden uden samtykke forlange oplysninger efter § 11 a, stk. 1, og indhente oplysninger efter § 11 c, stk. 2, om person er, der er part i sagen, samt om forældremyndighedsindehaverens samlever eller ægtefælle.

Stk. 4. Myndigheden skal uanset adgangen til at indhente oplysninger uden samtykke, jf. stk. 1-3, forsøge at få samtykke til at indhente oplysningerne.

4. 1. 4. Uddrag af patientretsstillingsloven

§ 24. Med patientens samtykke kan sundhedspersoner videregive oplysninger til andre sundhedspersoner om patientens helbredsforhold, øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger i forbindelse med behandling af patienten.

Stk. 2. Videregivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger kan uden patientens samtykke ske, når

- 1) det er nødvendigt af hensyn til et aktuelt behandlingsforløb for patienten og videregivelsen sker under hensyntagen til patientens interesse og behov,
- 2) videregivelsen er nødvendig til berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre eller
- 3) videregivelsen sker til patientens alment praktiserende læge fra en læge, der virker som stedfortræder for denne.

Stk. 3. Ved videregivelse efter stk. 2, nr. 1, kan patienten på ethvert tidspunkt af det aktuelle behandlingsforløb frabede sig, at oplysningerne videregives.

Stk. 4. Den sundhedsperson, der er i besiddelse af en fortrolig oplysning, afgør, hvorvidt videregivelse efter stk. 2 er berettiget.

Stk. 5. Såfremt der videregives oplysninger efter stk. 2, nr. 2, skal den, oplysningen angår, snarest muligt herefter orienteres om videregivelsen og formålet hermed.

Stk. 6. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om videregivelse af helbredsoplysninger m.v. efter denne bestemmelse.

§ 25. Samtykke efter § 24, stk. 1, skal være mundtligt eller skriftligt. Samtykket kan afgives til den sundhedsperson, der videregiver oplysninger, eller til den sundhedsperson, der modtager oplysninger. Samtykket skal indføres i patientjournalen.

Stk. 2. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om det i stk. 1 nævnte samtykke.

Videregivelse af helbredsoplysninger m.v. til andre formål

§ 26. Med patientens samtykke kan sundhedspersoner til andre formål end behandling videregive oplysninger om patientens helbredsforhold, øvrige rent private forhold og andre fortrolige oplysninger til myndigheder, organisationer, private personer m.fl.

Stk. 2. Videregivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger kan uden patientens samtykke ske, når

- 1) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives og oplysningen må antages at have væsentlig betydning for den modtagende myndigheds sagsbehandling,
- 2) videregivelsen er nødvendig til berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre eller
- 3) videregivelsen er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- og kontrolopgaver.

Stk. 3. Den sundhedsperson, der er i besiddelse af en fortrolig oplysning, afgør, hvorvidt videregivelse efter stk. 2 er berettiget.

Stk. 4. Såfremt der videregives oplysninger efter stk. 2, nr. 2, skal den, oplysningen angår, snarest muligt herefter orienteres om videregivelsen og formålet hermed.

§ 27. Samtykke efter § 26, stk. 1, skal være skriftligt. Kravet om skriftlighed kan dog fraviges, når sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt taler derfor. Samtykket skal indføres i patientjournalen.

Stk. 2. Samtykke efter stk. 1 bortfalder senest et år efter, at det er givet.

Stk. 3. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om det i stk. 1 nævnte samtykke.

4. 2. Krav til samtykke efter forskellige lovgivninger

4. 2. 1 Forvaltningslovens § 28, stk. 4 og § 29 (ansøgningssager)

Krav til samtykket

HR: Skriftligt, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 4

U: Kan fraviges, når sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt taler for det. Der er herved navnlig tænkt på tilfælde, hvor hensynet til den pågældende selv eller væsentlige offentlige eller andre private interesser taler for, at behandlingen af en sag, hvortil oplysningerne skal udleveres, ikke skal udsættes, for at der kan indhentes et skriftligt samtykke. Antages at skriftlighedskravet i almindelighed kan fraviges i det omfang, det ikke er muligt eller forbundet med store praktiske vanskeligheder at indhente samtykket skriftligt, fordi den, oplysningerne angår, er synshandicappet. Fravigelsen af skriftlighedskravet indebærer ikke fravigelse af de øvrige krav til samtykket, herunder om varigheden heraf.

Der gælder ikke krav om skriftlighed i ansøgningssager.

Samtykkets indhold

Der skal angives hvilken type af oplysninger, der må videregives, til hvem og til hvilket formål. Samtykket bortfalder efter 1 år.

4. 2. 2. Persondatalovens § 6 - 8

Krav til samtykket

Ingen formkrav - kan gives såvel skriftligt som mundtligt.

Samtykkets indhold

Samtykket defineres i loven som: Enhver frivillig, specifik og informeret viljetilkendegivelse, hvorved den registrerede indvilger i, at oplysninger, der vedrører den pågældende selv, gøres til genstand for behandling, jf. § 3, nr. 8.

At samtykket skal være frivilligt, betyder, at det ikke må være afgivet under tvang.

I kravet om et specifikt samtykke ligger, at samtykket skal være konkretiseret i den forstand, at det klart og utvetydigt fremgår, hvad det er, der meddeles samtykke til. Det skal af et meddelt samtykke fremgå, hvilke typer af oplysninger, der må videregives, hvem der kan foretage videregivelse af oplysninger om den samtykkende, og til hvilke formål videregivelsen kan ske. Heraf følger bl. a. at det skal fremgå af et meddelt

samtykke, hvorledes oplysningen må anvendes af tredjemænd, hvortil oplysningerne ønskes videregivet.

Samtykket skal være informeret i den forstand, at den samtykkende skal være klar over, hvad det er, vedkommende giver samtykke til.

4. 2. 3 Retssikkerhedslovens § 11 a

Krav til samtykket

Ingen formkrav. Samtykket kan være mundtligt eller skriftligt

Samtykkets indhold

Samtykket skal være tilstrækkeligt præcist til, at borgeren ved, hvilke oplysninger, der vil blive indhentet, hvem til vil blive indhentet fra, og hvilken sag oplysningerne skal bruges til at behandle. Man kan ikke nøjes med at indhente et "blanco-samtykke", hvor borgeren skriver under på, at kommunen kan indhente oplysninger, der er relevante for sagen.

Kravet om samtykke kan fraviges i børnesager efter servicelovens kap. 8, jf. § 11 c.

4. 2. 4 Patientretsstillingsloven §§ 25 og 27

Krav til samtykket

1. Videregivelse af helbredsoplysninger i behandlingsøjemed, jf. § 24:

Ingen formkrav – samtykket kan være mundtligt eller skriftligt.
Samtykket skal givet til den, der afgiver eller den, der modtager oplysningerne.

Samtykket skal indføres i patientjournalen og der gælder ingen tidsfrist, jf. § 25o

2. Videregivelse af helbredsoplysninger til andre formål, jf. § 26:

Samtykket skal være skriftligt, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

Samtykket skal afgives til den, der afgiver oplysningerne.

Samtykket skal indføres i patientjournalen og samtykket bortfalder senest efter et år, jf. § 27

Samtykkets indhold

Patienten skal give sit informerede samtykke, hvilket betyder, at samtykket skal gives på grundlag af fyldestgørende information, jf. nærmere om hvilken information, der skal gives § 7.

Den information, som sundhedspersonen giver patienten, præciserer og konkretiserer rækkevidden af samtykket, og samtykket rækker ikke længere end den information, patienten har fået.